

Rapport da gestiun e quen 2016

M E S S A D I

dalla suprastonza communal a al cussegl da vischnaunca

Preziau signur president
Preziadas signuras cusseglieras
Prezias signurs cussegliers

Cun la fin 2016 ei buca mo igl onn calendar e da quen ius a fin, mobein era la perioda d'uffeci 2013/2016 dallas autoritads communalas. Entras las numerusas midadas enteifer la legislativa e l'executiva da nossa vischnaunca eis ei pils novs titulars d'uffeci buca aschi sempel d'interpretar en detagl las cefras dil quen 2016. La cuntinuitad sur la perioda d'uffeci ora garanteschon denton ils commembers dalla cumissiun da gestiun, il post da revisiun sco era las collaboraturas ed ils collaboraturs communalas.

Sebasond sin art. 67 dalla constituziun communal ei la bilanza ed il quen annual sco era il rapport da gestiun ensemen cul rapport dalla cumissiun da gestiun da suttametter al cussegl da vischnauna entochen l'entschatta da zercladur.

Il quen 2016 ei il davos quen ch'ei vegnius menaus tenor il model da contabilitad harmonisau HRM1. La Regenza grischuna ha ordinau che tuttas vischnauncas stoppien sil pli tard igl onn 2018 introducir il model da contabilitad harmonisau HRM2. L'introducziun dil niev model da contabilitad succeda el Grischun gia naven digl onn 2013 e tochen 2016 han 30 vischnauncas fatg la midada. La suprastonza communal ha decidiu d'introducir il niev model da quen per la vischnaunca da Mustér cul preventiv 2017. Las midadas principalas visavi il model da quen actual ein: in niev plan da contos, las amortisaziuns linearas e buca pli degressivas e la cudischaziun da talas directamein ella sparta, limitas d'activaziun e pliras annexas informativas tiel quen annual.

La revisiun externa ei succedida sco ils onns precedents entras Confidar Fiduziaria SA. Ils revisurs Gion Friberg e Martin Caduff han examinau il quen e constatau che la contabilitad vegn menada bein, ch'ils documents necessaris ein avon maun e ch'il sistem corrispunda allas pretensiuns da nies temps. Sin fundament dil pareri dalla revisiun externa e dallas examinaziuns dalla cumissiun da gestiun ei il quen vegnius repassaus comunablamein dalla cumissiun da gestiun e dalla suprastonza communal. Omisdus organs recamondan al cussegl da vischnaunca d'approbar il quen 2016.

Remarcas generalas tiel quen 2016

Grazia a bunas entradas da taglia ed ina buna disciplina tier las expensas siara il quen 2016 cun in fetg bien cash-flow da 2.77 milliuns francs ed in surpli d'entradas avon amortisaziuns supplementaras da frs. 2'233'678.84.

Suenter haver fatg pliras amortisaziuns supplementaras dalla facultad administrativa ell'altezia da frs. 1'987'533.49 siara il quen 2016 cun expensas da frs. 15'004'113.64 ed entradas da frs. 15'250'258.99. Il resultat dil quen current munta aschia ad in surpli d'entradas da frs. 246'145.35. Las amortisaziuns totalas importan frs. 2'554'736.97. Ordlunder resulta in cash-flow da frs. 2'775'740.--.

Il quen d'investiziun siara cun expensas da frs. 1'836'438.49 ed entradas da frs. 462'993.95, pia investiziuns nettas da frs. 1'373'444.54. Las grondas investiziuns pertuccan il Center da sport e cultura cun frs. 526'783.10, l'avertura dil quartier Caschuarz II (Via Nova) cun frs. 231'212.60, il remplazzament dall'illuminaziun publica da frs. 199'800.-- sco era la projectaziun da segirar la Val Aletta da frs. 186'957.80.

Rapport da gestiun

Il rapport da gestiun informescha detagliadamein sur dall'actividad dallas autoritads communalas. Il cussegl da vischnaunca retscheiva la versiun provisoria. Suenter la tractaziun el cussegl da vischnaunca vegn il document stampaus ella fuorma usitada, il quen en ina fuorma cumprimida.

Bilanza

Grazia agl avanzament da finanziaziun han ils deivets danovamein saviu vegnir reduci. Ils emprests tier bancas ein vegni reduci per 2.5 milliuns francs. Il bien quen possibilitescha sper las amortisaziuns ordinaras da frs. 567'203.48 era las suandontas amortisaziuns supplementaras:

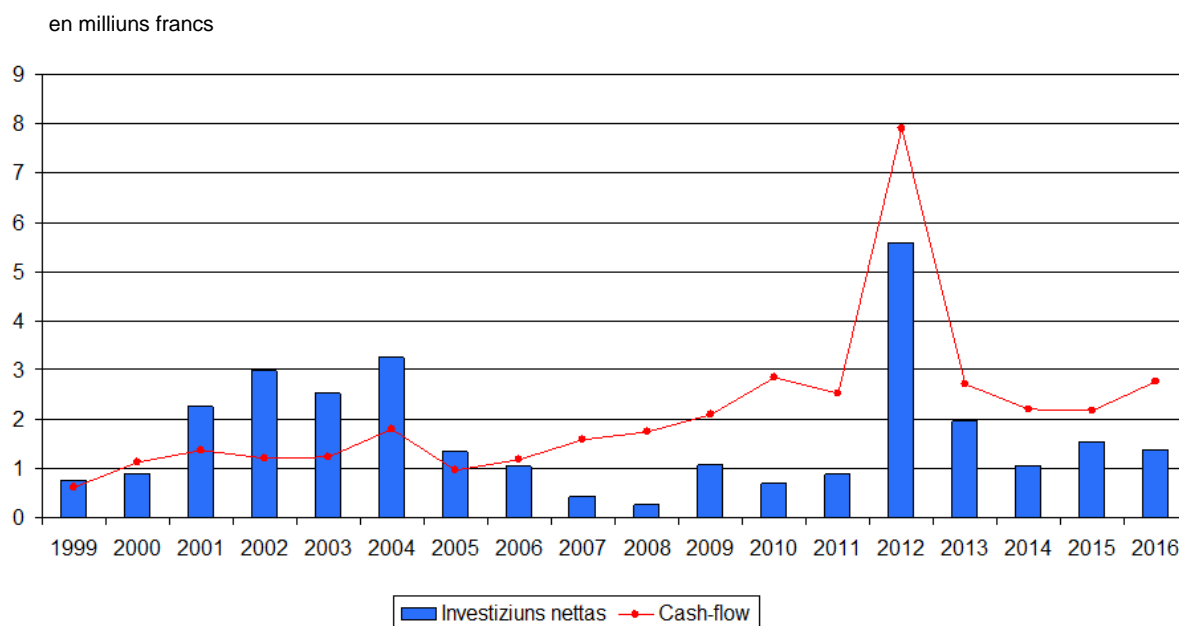
Conto	Summa
141.57 Via Run	frs. 3'679.25
141.60 Uor rein d'Acletta	frs. 186'957.80
141.69 Loipa Cadi	frs. 25'342.80
141.98 Punt e renaturalisaziun Rein a Fontanivas	frs. 67'053.00
143.06 Center da sport e cultura	frs. 250'000.00
143.09 Tualettas publicas	frs. 97'340.24
143.22 Contribuziun baselgia claustra s. Martin	frs. 100'000.00
145.00 Uaul	frs. 808'236.60
145.01 Pastiras	frs. 345'156.00
145.02 Alp Magriel	frs. 60'100.00
146.18 Embellaziun	frs. 43'667.80

Total amortisaziuns supplementaras

frs. 1'987'533.49

Uauls, alps e pastiras vegnan buca activai tenor il niev model da contabilitad HRM2. Ord quei motiv ha igl uffeci da vischnauncas recumandau d'amortisar quellas activas aunc el vegl model da contabilitad.

Cash-flow

La vischnaunca ha ils davos onns saviu reducir marcantamein il deivet bancar sin frs. 8'000'000.--. Il deivet netto per habitont ei sereducius da frs. 1'467.-- sin frs. 774.--, quei che dat spazi da realisar novas investiziuns.

Survesta dallas cefras indicativas

Rechnungsjahr (R) / Budget (B)	R 2013	R 2014	R 2015	R 2016	B 2017
Kennzahl	in CHF				
Selbstfinanzierung (Cashflow)	2'705'333	2'196'714	2'169'471	2'775'740	1'247'700
Nettoschuld absolut	5'182'581	3'866'898	3'096'922	1'662'228	7'043'528
Nettoschuld je Einwohner ¹⁾	-2'511	-1'879	-1'467	-774	-3'279
Kennzahl	in Prozent				
Selbstfinanzierungsgrad ²⁾	139	209	141	202	19
Selbstfinanzierungsanteil ³⁾	20	16	13	20	9
Kapitaldienstanteil ⁴⁾	7	5	4	3	4
Zinsbelastungsanteil ⁵⁾	1	0	0	-1	-3

(1) = Finanzvermögen abzüglich Fremdkapital / Minusbeträge bedeuten eine Verschuldung / Verschuldung klein: bis CHF 1'000; Verschuldung mittel: CHF 1'000 - 3'000; Verschuldung gross: CHF 3'000 - 5'000; Verschuldung sehr hoch: über CHF 5'000

(2) = Selbstfinanzierung in % der Nettoinvestition / Ideal: 100 % und darüber; gut bis vertretbar: 100 - 70 %; problematisch: unter 70 %

(3) = Selbstfinanzierung in % des Finanzertrages / Gut: über 20 %; mittel: 10 - 20 %; schwach: unter 10 %

(4) = Kapitaldienst in % des Finanzertrages / Klein: unter 5 %; tragbar: 5 - 15 %; hoch bis sehr hoch: 15 - 25 %; kaum noch tragbar: über 25 %

(5) = Nettozinsen in % des Finanzertrages / Klein: unter 2%; mittel: 2 - 5%; gross 5 - 8 %; sehr hoch (Verschuldung kaum noch tragbar): über 8%

Midadas enviers il preventiv

El decuors digl onn 2016 han las instanzas communalas concediu suandonts credits supplementars:

Quen current

expensas	entradas	cto.	intent	gremi
5'000.00		012.318.00	Cumpra da vasas da scalegl per giubilar e cups da scalegl sco present special	d
4'700.00		020.318.05	Cuosts giuridics per incaricas en connex cun la revisiun parziala dalla lescha davart igl allontanament e la purificaziun dallas auas sco era en connex cun la cunvegnientscha davart ils indrezs da far neiv e la colligiazioni dils territoris da skis Sedrun e Mustér	d
2'900.00		140.362.00	Surpli cuosts pil remplazzament digl autoscala (frs. 14'500.-- repartiu sur 5 onns)	s
1'000.00		300.362.00	Contribuziun annuala all'Uniun fallun e cascharia Disla	d
3'000.00		300.365.05	Contribuziun pil giubileum centenari dil Chor-baselgia S. Gions	s
10'000.00		440.365.01	Finanziaziun dil post da coordinaziun per senioras e seniors en PUNTREIS duront igl onn da pilot (11.2016 - 11.2017)	d (s)
40'000.00		620.314.00	Cumpra digl anteriur Nani Bazar sin parcella 872 per slargiar il passapei	s
15'000.00		620.311.00	Optimar l'illuminaziun alla Via Lucmagn	s
12'500.00		620.311.00	Lavurs d'impressari en connex cun adattar l'illuminaziun publica alla Via dalla Staziun	s
13'000.00		790.318.00	Incarica ad Esther Casanova d'elaborar il plan d'arela Catrina Resort	s
8'000.00		790.318.00	Hartmann & Sauter, Cuera: Incarica da sclarir il sistem da parcar enteifer il perimeter Via Lucmagn, Via Cons, Via dalla Staziun	s
2'500.00		800.318.02	Contribuziun al Consorzi d'alp Cavrein e Russein per cumbatter neofitas	d

14'000.00		810.352.00	Ulivaziun dils quens 2015 e 2016 dall'Academia Vivian a Stagias	s
25'000.00		830.314.00	Loipa da cuorsa liunga a Fontanivas cun neiv artificiala duront igl unviern 2016/2017	s
10'000.00		830.318.01	Contrbiuziun communal vid igl acquist dalla tuor da zenns (carillon)	s
40'000.00		830.318.01	Sustener diversas occurrenzas turisticas	s
206'600.00			Total credits supplementars	
	206'600.00		Surpli expensas supplementaras netto	
695'600.00			Surpli entradas tenor preventiv 2016	
489'000.00			Surpli entradas tenor preventiv 2016 incl. credits supplementars	

Legenda:

u = urna (cuminonza da votants)
p = parlament
s = suprapostanza communal
d = direcziun communal

Quen d'investiziun

expensas	entradas	cto.	intent	gremi
22'500.00		340.503.01	Mesira urgenta per studis per cumbatter il buliu dalla fatschada nordvest dil CSC	s
280'000.00		340.503.01	Sanaziun urgenta dalla fatschada nordvest dil CSC	p
110'000.00		620.501.450	Avertura dil quartier Caschuarz II	p
126'800.00		620.501.452	Surdada dalla lavur per la sanaziun dalla Via Sogn Placi alla firma Berther Bau & Industrie AG (brutto)	s
32'100.00		710.501.47	Preinvestiziun per ina serenera a Madernal	s
8'000.00		710.501.48	Incarica a Cavigelli Ingenieure AG d'elaborar il project per la canalisaziun Cavardiras - Disla	s
579'400.00			Total credits supplementars	
	579'400.00		Surpli expensas supplementaras netto	
	4'115'900.00		Surpli expensas tenor preventiv 2016	
	4'695'300.00		Surpli expensas tenor preventiv 2016 incl. credits supplementars	

Entginas explicaziuns tiel quen current

0 Administraziun generala

Tier l'administraziun generala ein ils cuosts sut controlla. Buca tuttas expensas previdas han stuiu vegnir fatgas ed ils recavs ein s'augmentai per rodund frs. 40'000.--. Ils recavs digl uffeci da finanzas secumponan dall'indemnisaziun dall'administraziun cantunala da taglia da frs. 114'641.85 per la lavur dil secretari da taglia, la provisiun da frs. 27'502.80 pigl incasso dallas taxas turisticas e frs. 6'000.-- pigl incasso dallas taxas dalla Corporaziun d'aua Spina da Vin.

<i>140.362.00 Cumpart cuosts pumpiers Sursassiala</i>	<p>Il cuosts da frs. 96'489.32 secumponan dalla contribuziun als cuosts da menaschi dalla basa da pumpiers da frs. 67'489.31 tenor l'usitada clav da repartaziun sco era digl'emprems pagament d'amortisaziun pigl'autoscala da frs. 29'000.--.</p>
<i>2 Scolaziun e formaziun</i>	<p>Il cuosts nets schaijan biebein frs. 155'000.-- sut il cuosts tenor preventiv. Quei legreivel resultat ei d'anflar cunzun en meins expensas tier las pagas dallas persunas d'instrucziun (pli paucas substituziuns) ed entradas buca previdas (p.ex. cto. 210.436.00 indemnizaziun dalla Casa Depuoz per instrucziun entras personal da nosa scola).</p>
<i>340 Center da sport e cultura</i>	<p>Il legreivel svilup tier las entradas dil quartier da gruppas vegn stridaus entras igl augment da cuosts. In grond augment enviers il cuosts budgetai han cunzun las reparaturas nunprevidas vid la piazza da glatsch da bunamein frs. 50'000.-- caschunau. Ulteriurs cuosts da biebein frs. 38'000.-- ein sedai tier las pagas dil personal. Quels ein d'attribuir agl augment dallas entradas tier il quartier da gruppas (dapli cuosts da schubergiar) sco era allas midadas da personal. Per saver dar sclariment detagliu en cass da damondas, vegn il meinafatschenta dil CSC, Herbert Schmelzer envidaus alla seduta dil cussegl da vischnaunca.</p>
<i>4 Sanadad</i>	<p>Il cuosts dil Spital regiunal Surselva (cto. 400.362.01) schaijan per varga frs. 130'000.-- sut il cuosts budgetai. Medemamein ein las contribuziuns allas casas da tgira (cto. 410.363.00) per bunamein frs. 65'000.-- pli bassas che previu. Quels cuosts san las instanzas communalas buca influenzar grond, damai ch'ils menaschis vegnan menai sin agen quen e la vischnaunca ha da separticipar als cuosts tenor la legislaziun surordinada.</p>
<i>581 Susteniments socials</i>	<p>Il cuosts nets schaijan bunamein frs. 90'000.-- sut la summa budgetada. Il motivs persuerter ein d'ina vart relativamein stabils cuosts per cass da susteniment domiciliai en vischnaunca. Da l'autra vart sto la vischnaunca muort la refuorma dall'ulivaziun da finanzas buca pli separticipar als cuosts da susteniment per burgheis en auters cantunas sco era buca pli all'ulivaziun da gevezias enteifer las vischnauncas grischunas.</p>
<i>6 Traffic</i>	<p>Il resultat dalla sparta traffic ei rodund frs. 300'000.-- megliers che budgetau e schai bunamein frs. 90'000.-- sut il cuosts nets dil quen 2015. Dalla vart dils cuosts han buca tuttas expensas stuiu vegnir fatgas (p.ex. manteniment da vias, survetsch d'unviern, novs indrezs e manteniment dils parcadis e dall'illuminaziun publica). Tier il survetsch tecnic recaltgau dapli entradas per lavurs per tiazas persunas sco era per auters departaments. En cumparegliazion cul quen 2015 croda en egl ch'ils cuosts pil bus local figureschan buca pli sut cto. 651.315.00, mobein da niev sut la sparta turissem (cto. 830.365.01).</p>
<i>710 Canalisaziun e serenera</i>	<p>Muort la revisiun dalla lescha e dil regulativ davart igl allontanament e la purificaziun dallas auas dils 11 da mars 2016 ein las taxas da diever (cto. 710.434.00) s'augmentadas per varga frs. 220'000.-- enviers igl onn 2015. Cunzun quei augment ha effectuau che la finanziaziun speciala ha suenter biars onns saviu serrar cun in quen quasi ulivau. Al conto d'ulivaziun han sulettamein frs. 25'790.80 (cto. 710.480.00) stuiu vegnir engrevegai (quen 2015 aunc frs. 253'241.52).</p>

<i>720 Disemssa da rumians</i>	Damai ch'ils cuosts per transports specials (cto. 720.318.03) e per cumpostar (cto. 720.318.06) han saviu vegnir optimai, siara la finanziaziun speciala cun in surpli da recavs da frs. 18'694.82 (cto. 710.380.00).
<i>750 Rempars e punts</i>	En consequenza da draccas intensivass han lavurs da manteniment a Runtget, Bovas ed en Val Acletta stuiu vegnir exequidas. Tals cuosts ein strusch pussevils da budgetar, pertgei las lunas dall'aura ein buca calculablas.
<i>811 Uauls</i>	Ina part vid ils donns d'uaul digl atun 2014 (lenna derschida entras neiv dils 6-11-2014) ein vegni pagai pér 2016 (cto. 811.461.00). La lenna da diever ord tagls da lenna ei vegnida vendida ella Valtellina (cto. 811.435.00).
<i>830.314.00 Infrastructura turistica</i>	El preventiv 2016 ein ils cuosts previ da frs. 87'500.-- vegni reduci sin frs. 57'500.-- (excl. credit supplementar da frs. 25'000.-- per la loipa a Fontanivas). Damai che certas purschidas sco il manteniment da sendas, loipas ed ulteriura infrastructura turistica han stuiu vegnir mantenidas, ein ils cuosts vegni surpassai per biebein frs. 17'000.--.
<i>830.365.10 Taxas turisticas</i>	L'expensa da frs. 880'000.-- sebase sin la cuvegnientscha da prestaziun cun SMT e secumpona da 12 pagaments da frs. 70'000.-- a SMT e frs. 40'000.-- contribuziun al CSC per includer igl onn 2016 diversas purschidas ella carta da hosps.
<i>86 Energia</i>	<p>Il rendaquen final cun la Repower davart la vendita dall'energia da concessiun e participaziun sa succeder pér dil mument ch'ils cuosts da produziun dall'Ovra Electrica Reinanteriur SA ein enconuschents. Ord quei motiv sa ei mintg'onn dar differenzas tier las summas budgetadas.</p> <p>Naven digl 1. d'october 2015 venda l'Ovra Russein sia energia alla Swissgrid, la quala recumpensescha l'energia (KEV) cun 11.7 rp./kWh. Naven digl onn da quen 2015/2016 ei perencunter la dividenda s'augmentada. Quella ei vegnida pagada pér l'entschatta da mars 2017 pigl onn da gestiun 2015/2016, aschia che quella summa vegn cudischada el quen communal 2017 e buca sco previu el quen 2016 (cto. 940.422.05). El quen 2016 ei cunteniu la dividenda digl onn da gestiun 2014/2015.</p>
<i>900 Taglias communalas</i>	Ils recavs da taglia ein buca sempels da budgetar. Legreivlamein schaian ils recavs nets per bunamein frs. 720'000.-- sur la summa budgetada. Ils pli gronds augments enviars il preventiv ha ei dau tier la taglia sin facultad (cto. 900.400.01: + frs. 200'000.--), tier la taglia alla fontauna (cto. 900.400.06: + frs. 138'000.--) sco era tier la taglia sin ierta (cto. 900.405.00: + frs. 322'000.--). Gest la taglia sin ierta ei buca pussevila da budgetar, damai che negin sa dir ordavon tgi che miera e lai artar tgi e tgei summa.
<i>935.410.25 Retuorn a tschep Ovra Ritom</i>	Il retuorn a tschep per l'Ovra Ritom era budgetaus el quen 2015, ei denton vegnius pagaus pér el decuors da 2016.
<i>940.322.00 Tscheins dils emprests</i>	En consequenza dalla reduenziun dils emprests e dils bass tscheins bass per emprests ein quels cuosts sereduci.

981 Amortisaziuns
dalla facultad
administrativa

El quen 2015 ei vegniu fatg amortisaziuns supplementaras. Ord quei motiv han certas amortisaziuns previdas el quen 2016 buca saviu vegnir fatgas, damai che las summas activadas eran gia vegnidadas amortisadas cumpleinamein entras las amortisaziuns supplementaras (p.ex. parcadis, Via Faltscharidas) el quen 2015.

Indicaziuns tiel quen d'investiziun

La controlla da credits aschuntada al messadi dat aschibein ina buna survesta dil credits concedi, dallas expensas ed entradas succedidas entochen la fin 2016 sco era dil saldo dallas singulas investiziuns. Plinavon cuntegn il rapport da gestiun diversas informaziuns sur digl andament dallas investiziuns previdas ed en executiun.

Consideraziuns finalas

Il post da revisiun extern constatescha en siu rapport che la situaziun finanziaria dalla vischnaunca seigi semigliurada minamamein. La pusseivladad da far novas investiziuns seigi mo realisabla cun prender a tscheins daners. Quella situaziun ei denter auter era vegnida discussiunada ella seduta dil cussegl da vischnaunca dils 9 d'october 2016 en connex cun la tractaziun dall'analisa dallas finanzas communalas (mira messadi 32-2013/2016).

Propostas

En concordanza cun la cumissiun da gestiun

p r o p o n a

la suprastonza communalala al cussegl da vischnaunca:

1. d'approbar il rapport da gestiun ed il quen 2016;
2. da suttametter il quen 2016 al referendum facultativ conform agl art. 21, lit. a dalla constituziun communalala.

Suprastonza communalala Disentis/Mustér

Il president:

Il canzlist:

Robert Cajacob

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 3 d'avrel 2017

H:\Daten\Suprastonza communalala\Tractandas 2017\me1705_Quen 2016.docx

- survesta dil quen 2016
- quen current e quen d'investiziun 2016
- bilanza pils 31-12-2016
- quen dalla circulaziun dils mieds finansials
- quen 2016 e bilanza dil Center da sport e cultura
- rapport dalla cumissiun da gestiun
- controlla da credits
- rapport da gestiun 2016